

ወገን ህዝብን ወገን ጸላኢ ዘንጸረ ተባዕ ህዝባዊ ተቃውሞ

መበቆሎም ብዘይገድስ ስርዓታት፡ ጸላኢቲ ህዝቢ ክኾኑ ኢሎም ጸላኢቲ ኣይኾኑን። ህዝቢ ብወገኑ ንሓደ ስርዓት ካብ ባዶ ተበጊሱ ብጸላኢነት ኣይሰርዕን። ሓደ ፖለቲካዊ ስርዓት ፈታዊ ወይ ጸላኢ፣ ወገን ብዙሓትን ውጽዓትን ወይስ ወገን ውሑዳት ገዛኢቲ ደርብታት ምኻኑ ዝውሰን ባህሪ-ዳፍ። ባህሪ ኣረኣኢያ ስለዝኾነ ረቂቕዮ። እቲ ስርዓት እንታይ ባህሪ-ንምፍላጥ መጽናዕቲ ይሓትት። ምስ ናይ ካልኣት ሕሉፋትን ህልዋትን ስርዓታት እናነጸጸርካ ምርኣይ የድሊ። ነዚ ኩሉ ክትግበር ከኣ ናቱ ግዜ ይወስድ። ዝበዝሕ ህዝቢ ናብ ዕለታዊ ዋኒኑ ደኣምበር ናብ ፖለቲካ ትኹረት ሂቡ ነገራት ብደቂቕ ስለዘይከታተል፡ ካብ ባህሪ-ተበጊሱ እዚ ኣንጻር መንነተይ፣ መሰረታዊ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰሊይ፣ ክብረተይ፣ ኢሉ ክሳብ ሚዛን ዘንብረሉ ነዊሕ ግዜ የድሊዮ። ምክንያቱ ህዝቢ ንመንነት ስርዓታት ዝመዝነሉ መሰረታዊ ደርባዊ ፖለቲካዊ ባህሪ ዘይኮነስ፡ ብወሳኒ መልክዑ ዕለታዊ ተግባርን ተረኽቦታትንዮ።

ንፖለቲካዊ መደብ-ዕዮኡ፣ ፖሊሲኡ፣ ስትራቴጂኡ፣ መግለጺኡ ተኸታቲሉ መዚኑ፣ ኣብ ተግባር ምስ ዝገብር ንጥፈታት ኣዛሚዱ፡ እዚ ንዓይ ዝውክል ዘገልግል ባህሪ ኣይኮነን። ከምዚ ዓይነት ስርዓት ጸላኢ ደኣምበ ፈታዊ ክኸውን ኣይክእልን። ስለዚ ኣይናተይን። ፖለቲካዊ መግለጺኡ ከኣ ከምዚዮ ኣብ ዝብል መደምደምታ ክበጽሕ ይኸብዶዮ። ኣብዚ ደረጃዚ ክበጽሕ ዝሓሸ ዓቕሚ ካብ ዘለዎም ደሞክራሲያውያን ወገናት ትምህርቲ ክረክቡ፡ ኣኹል ኣገንዘብ ክሳብ ዝሕዝ ድማ ግዜ ክወስድ ባህርያዊዮ። ህዝቢ ከም ህዝቢ ንስርዓት ናቱን ዘይናቱ ዝመምየሉ ሓጺር መዕቀኒ ምበኣር፡ ትማሊ ከምዚ ገይሩ፡ ሎሚ ከምዚ ደጊሙ፡ ንእኩል ከምዚ ገይርዎ ...ወዘተ ካብ ዝብል ግብራዊ ተሞክሮኡ ተበጊሱዮ።

ጉጅለ ህግደፍ ቀዳማይን ደመኛን ጸላኢ ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ህዝብታት ኤርትራዮ። ደመኛ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ ዝኾነሉ ምክንያት ሰናይ ድሌቱን ሕርያኡንዮ ኢልካ ክትመዝን ርትዓዊ ፖለቲካዊ ገምጋም ኣይኮነን። ደርባዊ ፖለቲካዊ ባህሪ ምስ ኣብዙሓ ህዝቢ፣ ምስ ደሞክራሲን ደሞክራሲያዊ ትካላትን፣ ምስ ሕግን ሕጋዊ ተሓታትነትን ስለዘየራኸቦን ዝንጽሎንዮ ከምኡ ኮይኑ። ገለ ፍኹስ ዝበለ ኣብነት ክንጠቅስ፡ ሓደ ሰብ ስሱዕ ዝኸውን ፈትዮን ምርጫኡ ኮይኑን ኣይኮነን። ሓደ ካብን ናብን ዘረባ ዘቀባብል ሓሳዊ ሰብ ሕርያኡ ከምኡ ስለዝኾነ ኣይኮነን። ግልጽነት ዘይብሉ ካብ ኣብ ቅሉዕ መድረኽ ብድሕሪ መድረኽ ብሕሹኽ ሹኽ ብውዲት ዝሰርሕ ናይ ፖለቲካ ሰብ-ውን ከምኡ ክገብር ጽቡቕዮ ቅኑዕዮ ኢሉ ስለዝመረጸ ኣይኮነን። ምናልባት ምስ ኣተዓባብያ ምትእስሳር ይህልዎ ይኸውን፡ ግን ካብ ዘይፍወስ ሕዳር ሕማቕ ኣመል ዝምንጨዮ። ከምኡ ምግባር ቅኑዕን ዝነብርሉ ዘለው ሕብረተ-ሰብ ዝቕበሎንዮ ካብ ዝብል ርድኢት ዘይኮነ ኣመሎም ኮይንዎም ዝብልዎን ዝገብርዎንዮ። ስለዚ ጉጅለ ህግደፍ ጸላኢ ክኸውን ስለ ዝደለየ ወይ ውጽዓት ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ፡ ህዝባዊ፣ ደሞክራሲያዊ፣ ሕጋዊ ባህርን ቅኑዕ ተግባርን እናሃለዎ ካብ ባዶ ተበጊሶም ጸላኢ ኢሎም ዝሰርዎም ኣይኮነን ጸላኢ ኮይኑ። ባህሪ-ን ባህሪ- ዝግለጹሉ ፋሽሽታዊ ተግባሩንዮ ጸላኢ ክኸውን ገይርዎ።

ደመኛ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ ምኻኑ ክሳብ ዝቃላዕ ግን ነዊሕ ዓመታትዮ ወሲዱ። ስለምንታይሲ እቲ ኣንጻር ባዕዳዊ መግዛእቲ ንሃገራዊ ነጻነትን ህዝባዊ ሓርነትን ዝተበገሰ ቃልሲ፡ ካብ ኣጀማምራኡ ኣብ ፖለቲካዊ ኣንፈቱ ጎደሎታት ስለ ዝነበር፣ ኣብቲ መሰርሕ ዝተኸፈለ መስዋእቲ፣ ባዕዳውያን ገዛኢቲ ኣብ ልዕሊ ህዝብን መሰረታዊ ክብርታቱን ዝፈጸምዎ ግፍዕን እዚ ዝሓደጎ መሪር ስንብራትን፣ ነዚ መኣዝን ዘትሕዝ ዕሙቕ ዝበለ ቀጻልነት ዘለዎ ቅኑዕ ፖለቲካዊ ጎስጓጎት ካብ ዘይምርካብ ዝንቅል፡ ድሑር ናይ ትምክሕትን ጽበትን ኣረኣኢያታት ኣብ ልዕሊ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ኣረኣኢያ ጸብለልታ ብምሓዙ፡ ጉጅለ ህግደፍ ድማ፡ ኣብዚ ተሓቢኡ ብዝወነኖ መራኽቢታትን ናይ ጭፍጨፋን ዓፈናን ትካላትን ኣቢሉ፡ ጸረ-ህዝቢ ባህሪ ክኸውል ብመደብን ብዝተወደበ ኣገባብ ስለዝወፈረሉ ህዝቢ ተደናጊሩ ክዕገሶ ንዘይግባእ ነዊሕ ተግባሩ። እስከ "ምእንቲ መጎጎ ትሕለፍ ኣንጭዎ" ብዝዓይነቱ ፖለቲካዊ የዋህነት ኣብ ዘይፈልጦን ኣብዘየርበሎን ኩናት ብስመ ልኡላውነትን ምዕቃብ ነጻነትን ኣብ ሓዊ ክጥበስ ጸኒሑን ገና ይጥበስ ኣሎን።

ደርባዊ ፖለቲካዊ ባህሪ ጉጅለ ህግደፍ ንምቅላዕ ብወገን ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ኣረኣኢያ ዘለዎም ፖለቲካዊ ሓይልታትን ተንተንቲ ፖለቲካዊ ዝኾኑ ገለ ኤርትራውያን ምሁራትን ካብ ነዊሕ ኣስተምህሮ ክወሃብ ጸኒሑዮ። ምስቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገልጸ ሕሉፍ ስንብራትን ድልዱል ፖለቲካዊ ዕጥቂ ተወኒኑ ዘይምጽናሕን ግን፡ ኣወንታዊ ኣገንዘብ ኣብ ምጭባጥ ከምቲ ዝድለ ኣፍርዮ ኢዩ ክበሃል ኣይክኣልን። ብወሳኒ መልክዕ ብሓሳብ ማለት በረኣኢያ ዝግለጽ ዘይኮነ፡ ብተግባር ኣንጻር ህግደፍ ብዙሕ ፈተነ ተገይሩዮ ኣብዚ ዝሓለፈ ልዕሊ ርብዓ ዘመን። ንኣብነት ኣድማ ተጋደልቲ ኣብ 1993፣

ማሕበራዊ ሕቶ ዝመንቀሊኡ ተቓውሞ ውጥኣት ሓርነት ማይ-ሓባር 1994፣ ኣብ ላዕለዎይ ጽፍሒ ስልጣን ህግደፍ ዝተራእየ ምፍልላይ 2001፣ ኣድማ ተመሃሮ ኣስመራ ዩኒቨርሲቲ፣ ምንቅስቃስ ሰራዊት ኣብ 2013 ገለ ኣብነታት-ዮም። እዚ እም ኩሎም ህይወት ሰብ ዝተኸፈሎም፡ ኣብ'ቲ ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝካየድ ዘሎ ቃልሲ ነናቶም ጽልዎታት ዘሕደሩን ታሪኽ ዝገደፉን ክስታት-ዮም።

እዚ ብ31 ጥቅምቲ 2017 ኣብ ማእከል ከተማ ኣስመራ ማለት ኣብ ኣኸሪያ ዝተገብረ ተቓውሞ ግን፡ ካብ ኩሉ እቲ ልዕል ኢሉ ዝተገልጸ ዝተፈልየዮ። ሓደ፡ ተመሃሮ፡ መማህራንን ሕብረተ-ሰብን ከም ዜጋታት፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ድማ ከም ትካል እዚ ጎዲሉና ይመለሰልና ኢሎም ብዘቐረብዎ ጠለብ ዝተበገሰ ኣይኮነን። ካልኣይ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ሕጂ ሓድሽ ዝተጀመረ ዘይኮነስ፡ ካብ 1969 ጀሚሩ ኣብ ግዜ ስርዓታት ሃ/ስላሴን ደርግን ከምኡ-ውን ኣብ ግዜ ዘቤታዊ መግዛእቲ ልዕል 26 ዓመት ዝገበረ፡ እንታይ ኣስተምህሮ ከምዝህበ ብንጹር ዝፍለጥን ቅቡል ኮይኑ ዝጸንሐን ሕጋዊ ትካል ዮ። ሳልሳይ፡ ነቲ ተቓውሞ መበገሲ ዝኾነ ኣብ ሕጋዊ ትካል፡ ብዘይሕጋዊ ኣገባብ ኢዱ ዘእተወ ጸረ-ህዝቢ ጉጅለ ህግደፍዮ። እዚ ርኡይ ዓመጽ መንግስታዊ ጉጅለ፡ ኣብ ልዕል ህዝብን ሕጋዊ ትካልንዮ። ዜጋታት መራሕቶም ብዘይኣገባብ ክእሰሩ እንከለው፡ ኣብ ሕጋዊ ትካሎምን ኣገባብ ውሽጣዊ ምሕደራ-ኣምን ከምዚ ግበሩ ኣይትግበሩ ዝብል ጸቕጢ ክግበር እንከሎ ዓው ኢሎም ተቓውሞ ከስምዑ ቅነዕን ቅቡልንዮ። እቲ ጉዳይ ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ ፍታሕ እንተዘይረኸቡ፡ ሓላፍነት ዘለካ መንግስታዊ ኣካል ሓላፍነትካ ተዋጸእ፡ ዘይሰማዕካ ድማ ስማዕ ንግፋዕ ኣለና። ንብደል ኣለና፡ መንግስቲ ሓይሉ ተጠቐሙ ዝኣሰሮም መራሕትና ይፍታሕ፡ ካብ ውሽጣዊ ጉዳይና ኢዱ የውጽእ ዝብል መልእኽቲ ኣብ ጎደና ወጺኦም እንተስምዑ ኣጀኹም ቦርትዑ ደኣምበር፡ ስለምንታይ ከምኡ ይገብሩ ዝብል ኩነቴ ክቐርብ ቅነዕ ኣይኮነን።

እዚ ናይ ህዝቢ ተቓውሞዮ። መበገሲ ናይ'ቲ ተቓውሞ ከኣ፡ ኢደ ወነናዊ መግስታዊ ጉጅለ ህግደፍዮ። ሕጊ ዝጠሓሰ እቲ መንግስታዊ ጉጅለ'ምበር፡ ኣብ ጎደና ወጺኡ ድምጹ ዘስመዐ ህዝቢ ኣይኮነን። ስለዚ ብዝኾነ መዕቀኒ ብዱላት ዝወሰድዎ ስጉምቲ ዘኾንን ምስ ምዝራግ ድሕነት ሃገር ዘተኣሳስር ምኽንያት የብሉን። መሰል'ዮም ሓቲቶም። ተበዲልና ተደፊርና ዝብል ድምጹ'ዮም ኣስሚዖም። ከምኡ ምባሎም ድጉፍዮ። ኣብ ህግደፍ ሕጊ የለን ምበር ሕጋዊ ድማዮ። ስለዚ ህግደፍ ከም ኣብ ኩሉ መዳያት ኤርትራዊ ክብርታት ንምህሳስን መንነት ንምጥፋእን ብመደብ ዝሰርሕ ዘሎ ጸረ-ህዝቢ ጉጅለ፡ ከምኡ ምግባሩ ኣየገርምን። መጀመሪኡ-ውን ኣይኮነን። ምስ ኩሉ ትካላቱ ብህዝባዊ ቃልሲ ክውገድ ጥራሕ'ዮ ዘለዎ። ብምኽንያትዚ ኣብ 31 ጥቅምቲ 2017 ኣብ ጎደና ኣስመራ ዝተኻየደ ምረት ዝወለደ ተባዕ ህዝባዊ ተቓውሞ፡ ኣብ ኤርትራ-ውያን ብፍላይ ኣብ ወጻኢ ዝነበሩ፡ ካብኡ ናብኡ ከኣ ካብ ተማሂርና ዝብሉ ወገናት ዝተሰምዐ ግብረ መልሲ ግን ዘሕፍርዮ።

ገለ ደዓትር ሓልዮት ህዝብን ሃገርን ዘለዎም ክመስሉ፡ ኣብ ልኡላውነት ህዝብን ሕግን ዘለዎም ንዕቀት፡ ንጸረ-ህዝቢ ጉጅለ ህግደፍ ድማ ዘለዎም ኣኸብሮትን ተማእዛዝትነት ዝተነጸረሉ ኣጋጣሚዮ። ብድፍረት ንህግደፍ ዝድግፍ፡ ነቲ ተገፊዐ ዝበለ ህዝቢ ድማ ከም ድሕነት ሃገር ንምንጋዕ ናይ ዝተፋሕሰ ወዲት መግለጺ ገይሩ ዝወሰድ፡ ክሳብ ምስ ኣብ ዓለማዊ ኩነታት ዝረኣ ዘሎ ምስፍሕፋሕ ግብረ-ሽብራውያን ኣተኣሳሰሩ ከረድእ ዝህቅን ኣዕናዊ ኣተሓሳስባ ክንሰምዕ ቀኒና። ያኣ ጉጅለ ህግደፍ ሓላፍነት ዝስመዖ፡ ንድሕነት ህዝብን ሃገርን ዝሰርሕ ዘሎ ሕጋውን ሓላፍነታውን መንግስቲ ኮይኑስ፡ መንግስቲ ከምኡ ክወስድ እንከሎ ናቱ መደባት ኣለዎ። ሓላፍነቱዮ። ናይ ድሕነት ሃገር ጉዳይዮ። እቲ ሰላማዊ ሰልፊ ክካየድ ኣይነበርን። ከምኡ ዝተገብረሉ ምኽንያት ካልእ ዕላማ ስለ ዘለዎዮ። ነዚ ኣብነታዊ ሃገራዊ ሰላምና ብናይ እስላማዊ ምንቅስቃስ ንምህዋኽ ዝተማህዘ ሸርሒዮ። ስለዚ መንግስትና ተሪር ስጉምቲ ምውሳዱ ንድግፍ። ንድሕነት ሃገርና ኣብ ጎኒ መንግስትና ክብሉ ዘሕፍር መልእኽቲ ኣብ መራኸቢ ብዙሓን የቃልሉ ኣለው። ስለዚ ከኣ፡ ተባዕ ህዝባዊ ተቓውሞ 31 ጥቅምቲ 2017 ወገን ህዝብን ጸላእን ዘነጸረ መርገጻት ሰኒዱ ኣሎ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 13-11-2017